

რედაქცია:
ფრეილინის ქუჩა, № 13.
ბათუმისი

ხელის მოწერის გზების დასავლეთ მიმართებ რედაქციის დღის 10 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე და აქრა კიბი, განაგრძელ. საზ. წიგნის მაღაზინს.

სამშაბათი

სოციალ-დემოკრატიული პარტიის გამომცემი.

ბათუმის ფანის ქუჩის წინა ნაწილში, 4 მან. თბილისი ნომერი 3 გან. ფონი განცხადების: სვეტიცხოველ სტრასის პირველ კვარტალზე 10 ქ. შუბისკაძე ნ. კ. — მისი ადრესი: თბილისი, ფრენლინის № 11. Редакция „Свободы“ Пурдани

გაზეთის ფანი ამ წლის დაგეგმვის ერთი განათი

მედიცინის პირველი სკოლის პირველი კურსის შედეგებითა და **№ 2, 08. ჩემიკამაძე** გულითადის მიწერებითა დაუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვლენას პირველი მედიცინის, მეორეის მამის, ხოლო პირველი მედიცინის სემინარის დანერგვის სიონის ტყეძის კოლეჯის **მ. ი. ნოდოლი** მისი და **მ. ნოდოლი** და სახლიდან მომზადდნენ პანაშვილებს და ღლით 12 საათზე, ხოლო საღამოთი 8 საათ. ყოველ დღე.

ბიურველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავსარდინიას (კუთხე, ვირონიკის ძეგლის პირდაპირ). ავადმყოფთა იღებენ ექიმის ყოველ დღე. კერძო ღირებულება გარდა.

- ფილიპოვები:**
- ბ. ა. ნავსარდინი, 11—2 საათ, იმით, ვისაც სურის: სრულდებიან სხებრურითა, ვენერული და სილიური.
 - მ. ა. ნავსარდინი, 9—10 საათ. სრულდებიან: თვალის, შინაგანი და სრულდებიან.
 - მ. ა. ნავსარდინი, 11—12 საათ, სრულდებიან: დღესათი სტენისა და ბავშვებისა.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, 12—1 საათ, სრულდებიან: ყურა-სა, ყურის, ცხვირის და გულ-მკერდის ორმამართობი, ოთხმამართობი და პარისკი.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, 12—1 საათამდე, შინაგანი, ბავშვთა და სრულდებიან: გულ-მკერდის, სანაზირი, ხუთმართი და შინაგანი.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, 1—1/2 საათ, სრულდებიან: შინაგანი და ბავშვებისა.

- სადამოქმედო:**
- ბ. ა. ნავსარდინი, 5—6 საათ, სანაზირი, ხუთმართი და შინაგანი.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, 5—6 საათ, ორმამართობი და პარისკი.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, 6—7 საათ, სრულდებიან: სილიური, ვენერიკული, შინაგანი და კანისა.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, გამოიკვლევს ქიმიურად და მრისკომპოზიციურად არღის, ნახევარ, სისხლის, რძის და სხვ.
 - ბ. ა. ნავსარდინი, და რედაქციის დანერგვის გზების დასავლეთ მიმართებ რედაქციის დღის 10 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე და აქრა კიბი, განაგრძელ. საზ. წიგნის მაღაზინს.

რედაქციისთვის

დღე ყოველ მოგვდის თხოვნა ახალ ხელის-მოწერითაგან, ძველი ნომრები გასაგებებანეთა. პეტრე გვთხოვს პირველი ნომრიდან გვიწერდეთ.

და გაზეთით. რადგანაც სათითაოდ წერილის მიწერა ყველასთან მტრად ძნელია, ამიტომ ვაცხადებთ, რომ 20 ნომრამდე გაზეთი სულ გავიდა და რედაქციის აღარ მოეყოლება. ახალი ხელის მოწერის მხოლოდ 20 ნომრამდე მიიღებენ გაზეთს, ხოლო ვისაც ამ ნომრის შემდეგ შვიდი და შვიდი თითო-ორმოცდამდე დამატება, ფრესტისა თუ ზეგნის პარალიტი, ვიხილავთ შედეგებთან და დაკლებული ნომრის დასუყენებლად ვაგზავნებთ.

დაგვიანებული დამკვეთი

17 ნოემბერი.

პირველი კურსის 16 ნოემბერს, თანდასწრებით ბელმწიფე იმპერატორისა, დღითა მოავართა, სამხედრო მინისტრისა, დივიზიის უფროსისა და მრავალთა სხვათა აკუსითა გველენისა, განსვენებულ იმპერატორის ალექსანდრე მეფისას სისხლივად იგებულ იმპერატორის სისხლივად.

პირველი კურსის ვარშავა-ენის რკინის გზაზე, სადგურ ზესტოპოლის ახლოს სკოლის ორი მატარებელი ერთმანეთს დაეტაკა, 4 ვაგონი დამიხსრება, რამდენიმე გავიქცა.

პირველი კურსის პირველი ავუსა მინის ტრთა საბჭოს საქმის ეთარება აღმოსავლეთში, სტამბოლში ვლრები მხნედ და ერთხმად ირატებიათ.

პირველი კურსის პირველი კურსის ვარშავა-ენის რკინის გზაზე პარისკი, გამართა საუბრე ომის მოავართა აღმუსადრეს ძის პარტიკულარად. საუბრეს დასწრებით პარტიკა, გირის, აღმოსავლეთი ეარვად დაღებურ.

პირველი კურსის პირველი კურსის ვარშავა-ენის რკინის გზაზე პარტიკულარად.

კრობად, ვაკოტრად. ამომბენ, ფირმას 3 მილიონზე მეტი ვალი დაელოვა.

305. 16 ნოემბერს იმპერატორმა პირველი დღე მოავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ბე. მოავარი ხელს წამაღებლად დაელოვა.

სამშაბათი. ხმა დადის, რომ ხარკებუდა და დირაქტორი არეულთა მომხარა, მაგრამ ნამდვილი-კი ჯერ არავინ იცის; აღაშურების ოლქში მომხარა და უწყისებზედ ელრებს ჯერ ამბავი არ მოსულათ.

სამშაბათი. ვლრების თხოვნაზე ომალეთის მოავართა უპასუხა, გენერალ სააღლი-ნაგის დანიშნისა ხოლო სამხედრო და სადღმინისტრაციო ხისათი აქვს და არა საპოლიტიკო. უმეველია, რომ სააღლი-ნაგის დანიშნულ იქნება კიტილისა ჯარის სააღლის ავადგულად, რომელი ავადგულეობის გამო ვლარ ასრულებს თავის თანამდებობას.

პირველი კურსის ქალაქის პორუავლ ნაყოფის ფლიტებამ 400 კიკი ააჯრუა და ქუჩებში არეულთა მოახდა. ხალხმა პოლიციის ქუჩები დაუშინა. ჯარმა პოლიტიკა მალე დაფარა აჯანყებულნი.

პირველი კურსის 3 ნოემბერს, საღამოს 7 საათზე, ოსმალეთის ქვეშევრდომი ორი სომხები ვაშარ ნაშუკოვი ვილად აკოვა დეცენე ყუბანადგან მომავლს უსუფაბაღულ ოლლისა ჩხებუ წინაგდე მომხადებულ ტელში, გაქაქნეს კანდლთან, წაართეს 250 ოსმალური ოქრთა და გამოისტურეს, პოლიციამ მეტრულ შევიერთა და გამოისტურეს. 14 ნოემბერს შევიერთა ვარშავა-ენით ავანაგანინი ნაშუკოვი, მეორეს-აკოვის პოლიციამ დაეტყეს.

ახალი ავავი

ქალაქის ამომრჩეველთა სია. როგორც ვიცანობენ, ქალაქის გამაგებთა უკვე შეუდგენია ომსენება მასზე, რომ საბჭომ მიხუტეს მას 2500 მანათი ქალაქის ამომრჩეველთა

სიების შესადგენად. ამ მოხსენებით განხილვა დაიწყო 25 ნოემბერს საათის და უმეველია საბჭო დაუყოვნებლივ იკისრებს ხსენებულ ხარჯის გავლას, რადგან ხსენისთა არჩევნები დანიშნულა მომავლ მინიმ და კანონის ძალით, ამომრჩეველთა სია უნდა მზად იყოს დაბეჭდილი საყოველთაო საცნობარად სპის თვითაღრე არჩევნებამდე, ე. ი. თებერლისათვის, რომ სასლის პარტიკულარის ორის ორის განმავლობაში გამოაცხადონ თავიანთი გეგმავლობა, უკურო ჩაიბე შეცდომას ნახებ სიებში. ამ უწყავილებას განხილვას ვაგებთა და, უკურო დაუავლად, შესაწორებს სიებს, არა და ვარსაცეს განსახილველად გუბერნიის სამოქალაქო მრთველობის ბრუნებუ სიები ამ სახით შესწორდება, მაშინ ვაგებთა პირველი კვლევა გამოავლდება ქაი საყოველთაოდ და დანიშნავს კივლდ ამომრჩევის დღეს. სასლების პარტიკულარის საცნობარად სპისთა თიქებს, რომ ამომრჩეველთა სიებში მოქცეულია მხოლოდ ისინი, ვისაც აქვს სასლი, დაფასებული ახ ორმოცდათ თომანზე ზევით, და უმეველია ავთ დაფასების ხარჯი 1 ოსმალური 1897 წლისათ.

ქალაქის ამომრჩეველთა სია. როგორც ვიცანობენ, ქალაქის გამაგებთა უკვე შეუდგენია ომსენება მასზე, რომ საბჭომ მიხუტეს მას 2500 მანათი ქალაქის ამომრჩეველთა

ქალაქის ამომრჩეველთა სია. როგორც ვიცანობენ, ქალაქის გამაგებთა უკვე შეუდგენია ომსენება მასზე, რომ საბჭომ მიხუტეს მას 2500 მანათი ქალაქის ამომრჩეველთა

ქალაქის ამომრჩეველთა სია. როგორც ვიცანობენ, ქალაქის გამაგებთა უკვე შეუდგენია ომსენება მასზე, რომ საბჭომ მიხუტეს მას 2500 მანათი ქალაქის ამომრჩეველთა

შთაფრას განზახვა აქვს ნიხირ დაიწყოს რესტორანებში სასველელ, ღვინოზე დაიდო და პარიზებზე, ეს განზახვა ილით გამოწვეულია, რომ რესტორანების პატრონები ძვირად ძირად ჰყოფენ აველიანებს. ურთო არ იქნება, რომ ეს განკარგულება მართკ პეტერბურგის შემტობილს და ჩვენთვის დაწესონ ნიხირ, რადგან ჩვენი რესტორანების პატრონებიც ხშირად ძვირად დიდ ფასს იღებენ სასველსაველიანი.

• ზნაზის უნივერსიტეტი. ამ დღებში დიდს აწივთ ავროპის პარიზის უნივერსიტეტი, რომელიც გაუშვებენ იქნა რეკლამის დროს, ეს უნივერსიტეტი უსტუდის იყო მივლს ვერკოშია. კონგრესმა გაუშვა ყველა უნივერსიტეტები და დაასახ ერთი Université de France, რომელსაც შეადგენს 16 აკადემია. ხსენებულ უნივერსიტეტის განაზღვრა დიდი ხანია მოიწოდებენ საფრანგეთში, მაგრამ ამის შესახებ კანონი მხოლოდ წელს იქნა დამტკიცებული. უნივერსიტეტის უკეთესად დასტურება: რესპუბლიკის პრეზიდენტი, პარლამენტის წარმომადგენლები, მიწისტრეტი, მსჯელობენ და სხვადასხვა სასწავლებლების წარმომადგენლები. სიტყვები წარმოასრულებს: საერთო განათლების მიწისტრეტი რამაში, მოქალაქეთა საკუთ...

თბილისის მახინჯი.

სადღიანის მოგონებანი*).

ჩემს მოგზაურობაში ბევრს უკნაურობას შეგხედობდითარ, ბევრს სხვა და სხვა ხალხი გავიცანი. მასდამ ამერიკელებისთანა ხალხი დავიჩინახვებ. ერთის შემდეგლებით ამერიკელი თითისი გავირობის და ფულის მოგების მეტრულ ვას ჰფიქრობოდა, მაგრამ, როდესაც კარად გაიცივნა, მაშინ დინახა, რომ იმისათვის ვერადიფერი სდევს ჰეკანახელ: მწერლობა, ხელნაწები, თებრთა, მუსიკა, სხვადასხვა ვარჯიშობა—ე. ს. სპორტს რომ ეტყვიან... ყველა ეს უნდა ჰქონდეს ამერიკელს, თორემ იმის თავი ცოცხლად არ მიიჩნია...

ერთის საღაოს გივიარ ზნა, იტალიაში, ბირჟ შემოდიან და სტრუქტის მოსალის მათუყვეს... სტრუქტის კარტახელ მწერა; ამისტერ გრეც—ამერიკელია...

შემოდენ თათბინი ცოცხალი კაცი და პარდობარ ფრანგულ ენაზედ დამიწყო ლაპარაკი.

— ნაბოთი საღიანი, თქვენ უნდა წავიხვიდეთ ამერიკაში სათამაშო.

— კარგი, მაგრამ მე რომ იმელი სურ ენაზე ვერ ვითამაშებ...

— თქვენს ენაზელ ითამაშეთ...

პრეზიდენტი მაილენმა, ლავისმა და ფელიქს-შურკანმა.

• შუაღურბს ეტრებისაგან. ბევრი რა თქვიდა და ბევრიც დაწერა ტვილისის მეტრულია ურეს რიგობაზე, მაგრამ ურის მეტრული არაინა. შეთავაზებელი უმეტი ლია აზირად ნახვალს ახალჯარა, ჯერ სრულებით ბავშვ მეტრულს, რომელიც ეტრის მართვაში არა, თითო ბოლო ეტრებზედა, ხშირად ამისთანა უსუსურ მეტრულს გეშემა არც ცხენებზე უკეთა და ადგილი წამოისადგინა, რა უფლებრება ხედავს ბოლმეტრულს. მართალია, დღესაც ვიცავს, რომ რამე უფლებრება არ დატრიალდეს ხსენებულ მეტრულსაგან.

გუშინ წინა შეადლისს, მუხარბანთ ქუჩაზე შემდეგი უხალხურება მოხდა. მღვდლის გაუტრიატის და საფლავების შემდეგ, ხალხი რომ იშრულებოდა და მუხარბანთ ქუჩა ივრკოვდა ხალხით სასვ იყო, ერთი მეტრულს ცხენები გაუფრთხლდნ და ეყვის გზით ვერ შეყავნა ცხენები, სხვები მიუჭერდნენ, მაგრამ ვერა გაუყურეს. ბოლოს ერთი ცხენი გამოუშვეს ტრილდნ და ცოლუკ გაიტარეს; ამ დროს მერვე ცხენი დაფრთხა და გაქპნდა ჰარტოვნიშლის საბლსადევი, სადაც ერთს მოხუტეულად დადევს დადევხა. მარტალი ქალს იქვე დაწინ შემოვიდა...

— მაშინ მივიდი დას უნდა წავიპოვიყვანი და მე გვ არ შემოიღია. ძალიან ძვირად დადებდა.

— რა საჭიროა დას... მე გემატრებივს მარტო თქვენ... ამერიკელი არტისტებთან ვითამაშებთ—თქვენ იტილოერ ენაზედ ილაპარაკებთ და ისინი რი ინგლისურზე...

— მე ეს ძალიან გამოვიყრდა და ვუთხარი, რომ მოუსტრებიელი იქნება.

— ჩამდინი გენვათ თითო წარმოგვენაში? დანარჩენი ჩემი საქმი იყოს—სუტებ შეიხა იმან.

— მაგარი...

— თქვენ ითამაშებთ ერთის წლის განმავლობაში 200 გრამ—ამერიკის სხვადასხვა ქალაქში... მოგვითხარ 150 ათას ფრანკს—თანამა ხარის?

— მაგარი...

— 200 ათას ფრანკს გაძლევთ... 50 ათასს წინდებზე, ცხლავე—და გვიბადე პორტმონდენ ამილო.

— თანამა ვარ სასუტლულად, მაგრამ როგორ მიიღებს ამერიკელი საზოგადოება ნებისა ასეთს არედეარებს?

— მე ვერ ვიცი... მე მხოლოდ ფულბებს ვაძლევდი. როგორ მივიღებინა რა ჩემი საქმე... თუ ისეთი არტისტები ხართ, როგორცათა ვახეთები ვახებენ—მოუწერებთ,თუ ვინღა მკვდარ ენაზელ რომ ილაპარაკოთ... რადღან თანამა ხართ, მიიღეთ 50 ათასი ფრანკი ახლა. მიღე-

და მავებული სამყურანობის უნდა წყვილები პირველ დამპირების აღმოჩენისათვის, მაგრამ სამყურანობა დატეული იყო და მიხილების საფადაურობი წყვილებს.

• სამყურანო საზოგადოების გულგრილობა სსსრგებლო წინგეზა გუჯავაზე. ჩამდინამე წლის მწინად სამყურანო საზოგადოება დაადინა, ყველდ წყვილებს ვადიამის რაოდენობი თანხა გვადასახე სამყურანო თხლებობათა გვიასციედა ადგილობრივი ეტრებზედ. მაგრამ როგორც ვიცი, ერთი წლის ვარდა, მაგრამუხის ქუის შესახებ და პეტარა ბარაშურისა,—ვაზის ავადმყოფობაზე, ჩვენს სამყურანო საზოგადოებაში დიდი ხანია არა დაუდგენილია. ბან ხალხიშვილმა ამ იარის წლის წინად სახელმძღვანელო შეადგინა ფეტკრის მოვლასა და გავრცეხებზედა თვისი შრომა მაშინვე სამყურანო საზოგადოების წარადგინა. საზოგადოების რჩევებზე დადგინა: გადაეცეს ბან ზალოშვილის თხლებობა სამზადებლობის თხლებობის განსწავლად და თუ ესენი მოიწონებენ, საზოგადოების ხარჯზე დაიბეჭდოს. მაგრამ ავერ ორი წელიწადი ვივადი და წარადგინა სახელმძღვანელო მარტო ერთმა წავიკეთა და ახრიც შეატრიახს საზოგადოებას, რომ წინი კარგად

არის შედგენილი და მიიღი და ბეჭდე სასარგებლო იქნებოდა, ხოლო მეორე წვეტის, რომელსაც სახელმძღვანელო გაცეხავნა, აქმების საუხუი არ მოუტოვა, ესთა, როგორც შევტყუე, ბან ზალოშვილის უთხოვია, ან დაბეჭდეთ ჩემი წინააზრდა და მიიბრუნეთ, ეს მაგალითი ცხად გვიცხებებს, ჩამდინად გულ მოღვიდნე ეკლებთან სამყურანო საზოგადოების წევრნი მალამი მიწოდებლ სწყნეს. რა თქვა უნდა, ბანი ზალოშვილი და სხვებიც გულს აიკრებენ შრომაზე, რაკც საზოგადოება ერთ წინას წაითხებს არანა წევრობის ანდობებს ხოლმე.

• სახელმწიფოს მანქნელობა ჩიარჩხზე. ბელგიელთა კომპანიის იჯარით აუღია ჩიარჩხს რომ მდინარე ერთობ, მურგულსს ნახარბზე მდინარე ავიღებოთ, სადაც თუქნა სპორტის მდანი იწყებოდა. ხსენებულს კომპანიის განზახვა აქვს, რომ ჩიარჩხს ადამიანს ჰქვანა, ხოლო ჩიარჩხსა და მურგულსს შუა მავალიანს ტრინს ჰქვან ვაიყავნენ, რომლის სიგრძე ექვს ვერსამად იქნება (წოფ. ობოზარ).

• ქალაქების თვითმმართველობის ფუნქციონირება. იმევე გახვიის სიტყვით ამ ცოცხს ნაშუ სენატო გარეწულა ერთი საქმე, რომელიც

ბის პატარა მართია მიმოქით. ამ სიტყვებთან ბანკის ბილეთები დამიწყეო მაღლებზედ.

შეგაკითხე პირობა და გავსწიერე ამერიკაში. პირველი წარმოდგენები დაგვიწეთ ნიუ-იორკის დიდ თეატრში. ამერიკულ არტისტებთან ვიცეო ვარდნად არტისტებს მვეტყუე თუქც იტილანარტი ენა თითქმის არც ერთმა არ იცოდა, რომ იმობზედ მიასტრებდნენ... ცოტათი დადმეზიდლი... იქნება მაართა და სხვადასხვა ეტრების აქტორებს ეს სხვადასხვა ენაზედ წარმოადგენა ცუდად მეოთხი. რასაკვირვებოდა, ამერიკული ჰეულებსამებრ, ჩემმა იმპრესარიომ მისიეტერ გრეც თუქვენან მოწონებულ რეკლამები გამოვიყენე. ვახუთებში ისეთს ამახებს სწერდნენ ჩემზედ, რომ სისპიზად არ მომწიებოდა.

ორი კვირის წინათ, სანამ ჩამვიდოდილი ქუჩებში გაეკრათ ერთი სავეინი ვიწო, რომელზედაც ეტრთა მარტო ერთი სიტყვა ამოისრა! გამევილად-გამომილოდი ყველა ჰკითხებოდა: ვინ მიღეს... რა მოიღეს...

ერთი კვირის შემდეგ გამოიარეს იმობდნევე აფიშები მივიღე... და თან ჩემი პირობებიც და სუჯათივე გიხუთებში და ორი-სამი დღის შემდეგ... აფიშებიც და ეტრთა... გამოჩინილი ამერიკულ საღიანის წარმოდგენები... კიდევ ერთი დღის შემდეგ... საღიანი ივად ვადეს; წარმოდგენების გადმოხდა... მე ავთა არ

ვეყოფივარ და ვესაყველურე მისტერ გრეც... ცე როგორ იქნება, მეტიკა... ფიქრიც ნა ვეკეხს—ხალა გამოვცხადებ, რომ კარგათა ხართ!

მეორე დღეს აფიშებზედ ეტრთა... ისტორიის კარგათა არის, წარმოდგენა და დინმწილთა შიამთისათვის. თან ვახუთებში დაბეჭდეს, რომ ყველა არტისტების მეფე ვარ, ყველა მეფეების მეგობარი ვარ, ყველა ქალღმერთი ჩემთვის დენებან და ქრებიან, არა მთელს ეტრთაში ყველაზე სწავლული ვარ, ვერკოლოპლისტო, ფილოსოფოსი, მონადირე, ულუში სუეთი კაცი მოსაყვლიერებს, ერთი სიტყვა მისაც გამოვიყენეა შიამთებზე, ყველდფერი მომარბენს... მე კიდევ ვერკეზობოდი, კიდევ ვსწილობ, მაგრამ მეც ვაფუე რა. მისტერ გრეც ჩემ სვეტურებზედ თავაზიანთ მიამაშუებდა: თუქნე მივიღებ ხართ, მართალს ბრძანებთ... მაგრამ რა ქ ძალიან მიხარავდა ვარ, რომ თუქვენზედ ამდენს ლაპარაკობთ... ქალაქი შეინდა...

ასისდ სხვა ლაპარაკი არ არის. მხოლოდ ერთი სიტყვა მიოსმის „საღიანი!“ და ამის გამო მეც ოცი წარმოდგენის ბილეთები სულ გაყოფილი მავქს!..

მართლაც მიელო ქალაქი შეინდა.

(შემდეგი იქნება)

* იხ. „წილის ფურცელი“ № 26.

შეგებად ქალაქების თვით-მმართველობის უწყებებს. შიდა რუსეთის ერთ-ერთი ქალაქის თვით-მმართველობის დაუდგინა, თუმცა, რომ უწყებებს სახლის პატრონთა გადაჭრილობის თავის სახლის წინ უნდა გაზარდოს ჰეგეზონი (ტრაპეზონი), ხოლო თუ გადაწყვეტილ დროისათვის არ გაზარდა, მაშინ თვით პატრონს გაგზავნა გამართვის სახლის პატრონის ხარჯებით, ერთი სახლის პატრონის თავის დროზე ვერ მოესწრა ქაფეზონის გაყვანა და ამიტომ ქალაქის გამგეობას თვით გაგვყვანა და როცა სახლის პატრონს ფული არ გადაუხდია, გამგეობას საწიფარი შეუდგინა სასმარტოლი. სასმარტოლის კი საწიფ სახლის პატრონის სასმარტოლო გადაუწყვეტა იმ მოსახრებით, რომ ქალაქის გამგეობას თვით არ შეეძლო თავის დადგინების აღსარებაში მიხედვით სახლის პატრონის შესახებ, ანაზღაურებად გადაეხდებოდა, რომ სახლის პატრონი აგრეთვე სამი ჰეგეზონის გასაყვანებლად, სამი სენტიონი გადაიღო და უძრავი თხემლებს სენტიონი გააკეთა სასმარტოლის განაწინება და ამ რიგზე დასტოვდა, რომ ქალაქის თვით-მმართველობის დადგინების საფუძველზე ქალაქის სახლების ყველა პატრონებისთვის.

ს. ტრანსიანა დარბაზი
გა. თიანეთის, 20 ნოემბერს, დასრულდა კრება სამკურსო კომისიის, რომელმაც უნდა გამოითიხოს საწიფ საგურბერი ექვთის მეორე აღმირნილი ტრანსიანა დარბაზის ხორციის ქალაქის სასახლის ხელის, გურბერი ანუ-თიანეთის დეკანში. ამ საქმის გამოწერაზე თვითვე არა მოიკლა ქალაქის მეთილთა ისანადარობა, რომელსაც ებარა საყაბობა.

ს. სოფ. გაღაფრში (თელავის მხარე) ამ დღემდე დიპტირის ყაბობა, გამოქვეყნებული კომისიისგან, გვარდა უტრაპელო. ამ რამდენიმე წლის წინად გურბერის მცხოვრებ დადგინების სენტიონი უტრაპელოს ვაგანა სამდებლად ციმბირში. ხოლო ამგვარს თვე მეტი იქნება, რაც უტრაპელო ამ ჩამოსვლა და დასტოვებენ აქაური ადმინისტრაციის მხარეს დასაქვრად. შეთავაზის 25-სამბოჭული მომდგენების პან ტრანსტრეფონისთვის შეუტანიდნენ ბრის გულს, რომ უტრაპელო ტიანდალ დამდებ გავლის და იმდებდა გენი მებოჭობის გულსის სახლობო. გურბერში. ერთ დამეს ბანი ტრანსტრეფონი გაყოფილად გურბერის მამასახლისი, მიუხედავადგან უნდა არა გულსის დასტოვს, პოქაული მამასახლისის გარდა დასტოვს მამასახლისი და თითონ შიგ შევა, გრეზობის. ტრანსტრეფონი მივარ-

დნა ვიღაც სახანში გახვეულს, ჰგონია ყანალი წყისო, მაგრამ ყანალი უცხად მეორე მხრიდან გავარდნა გარდა და გაიქცევა. ტრანსტრეფონი რომ დაინახოს ყანალის ვაგანდნას, ხელს გავუშვებს ჰეგეზონი-ყვედვლის, მაგრამ გულზე ზეგ წამოვარდება და ხანჯალი მიისგინავს, ხოლო ტრანსტრეფონი ხანჯალს წიათბივებს და გულს დაიქვერნ.

ს. ს. ავღოღანის-წაგარის (სიღნაღის მხარე) 11 ნოემბერს გარდაიცვალა უცხად აქაური მეკლერადმეტოფანის ძე მუღლინი. როგორც აღვანიხოს პოლის უფროსი მეკლერის გამოქვეყნება ანალოზით, თურმე მუღლიანისთვის ამ სამი თვის წინ უცხად ძაღლს უქრინა და ცოფით მომკვდა.

ს. ქალქ. საღანდის ეს სამი
დღე რა თვითი მდიდრის გრავირებდა, ძირითად ცივი ზამთარი იქნება წილს, რადგანაც ეს ორი ყვარაა იმდენ სიკეთეში დაიქვრა.

ს. აქაღანე: ძლივს ვეცდებით, რომ ქალაქის თვით-მმართველობა, რომელიც 11 ნოემბერსგან შეუდგა კეთილ საქმის წარმოებას. იმდენად, ჩვენი მოურავნი ბანი სტეფანე ტრეფიკოვი თავის გამოცდილებით მალაშის დასტებს ჩვენს ქალაქს და დასტებს თავის ყურადღებას მიუქცევს ქალაქის ჰეგეზონს, რადგანაც დაარსდებამე ჩვენი ქალაქის ჰეგეზონები არ შეეუბნებო.

ს. ქ. გარბა 11 ნოემბერს, საღანდის 8 საათზედ, სახლობო მატარებელში მოიტანა ძ. გარბა გულ-სეფუმბული ვითრე ლიბახის ძე თვითვეც დასტებდნად 60 წლისა, რომელიც ცოცხალი იყო ხნის შემდეგ დაიკვალა. ნათესავთა თქმით განსტენბული თვითვე იყო დიდეს ხნის ავადყოფი. გვაში მიკვლევისთვის გადაცა ნათესავს, რომელთაც წითელს იგი ს. მეგერისგებში.

ამვე დღეს, საღანდის 4 საათზედ, იგი-222 ვერსტზედ, ხელს ჰეგეზონი გარბა, რომელიც გამოვლდა ს. სასტრისის მცხოვრები გიგო სოსოს ძე იმნაშვილი. გამოძიებისგან აღმოჩნდა, რომ იმნაშვილი იყო სალოცვად ს. გარბევარში თავის სახლობო; იმისთვის სახლობა უფრო ვასტეფერბინა ს. მებერაში, თითონი რკინის გზის ლიანდაგზე მოთივდა. როგორც მიუხედავად რკინის ხელს ს. ხილისთავთან, ესადა იგი გადაკრული ყოფილიყო, უცხად გადაკრულიყო ხილდგან, რკინის და ცემით მომკვდავარი. ბრის გზის ექვთის შემოქმეტი არ აღმოჩნდა არავითარი ნიშნები ძაღლ-ტრანსტრეფონისა. გვაში ნათესავთ დასტებს.

ამ თვის 8-ს. საიბახის და ხო-

ჩვენს რედაქციის ხეგმი ნებათ გვაში, რომელიც გამოვლდა ს. პრემის მცხოვრებ ვინა ზურბახის ძე ლაფანი, რომელსაც ცხადდ ეტყობა ძაღლტრანსტრეფონი სიკეთელი დაქრულია მარტოვედ ვურის ძირში და ცეგნა. ამ მოთხივებ აღმოჩინა, რომ ვინა ლაფანი მოიღობა ს. პრემის მცხოვრებზე, სადა მესტრეფიკოვი და სოფ. სათიხის გამო დაღვას მუღლინი, რომელიც გამოძიების დასტულებამდის პოლიციის მხედველობის ქვეშე არიან.

ს. აქაღანე: ახლა კი ჩვენც და გვივდა სიკეთეში და თვითვე მოვიდა. ეს რამდენიმე დღეა, რაც დამე ძირითად ჰეგეზონს, დღისათვის ერთ გრამიანი და, ამ წილწილს, როგორ ლიბახის მოსავლაც მოვიღებდნე გრის მხარის მცხოვრებნი, ისეთი არ მოვივლიდა. ზოგს ორი დღის ვენახიდან არ გამოვივლიდა სულ ხუთი კოვა ლინა, რის გამოც ლინი თელა იმე ძიარბოს, როგორც შარბა: თუნე გარბის მართი და ეტყის საწყლის წყაროს ვენახიდან არ გამოვივლიდა გარბეხის იმდენი უფრო მეტი დათო, ვიდრე ჰეგისი, რადგან ჩვენი ითივა, ფული ღირს 60-70 ჰ. მაგრამ ლიბახის მოსავლამა ძირითადი ბრებებს გულს-ცაც-და ურის ცილი უნდა აიკლოს, რად დასტუდა გადამდის სევა-დასე-ბეგვარა.

გორის რკინის ხილს მტკიცებულ ნაბი არა ეშვებოდა. გახვეხულს სი-ნაშა და აშენდის კი ვერ ნახავთ. ამას წინად ტრეფონის გახვეხბში კი ეწერა, რომ ხანძარს გადაუდგია ხილისთვის და მდინარე ლიბახის ნაბირების გასამართლად 150,000 მან., მაგრამ ამ ჯერ არა ეტყობა-რა.

ს. ქ. ქუთაისი. ვი, რა დღეს მოვექმნით ქუთაისელები ქუთაისი განთქმული თავისი მხარეების, სადაც ითლებს მიიღობა ისეთი ლინი, რომელიც ვერავითარი ესპანელი „ლაკრიან-კიოსტა“ ვერ შეედრებოდა, მაგალითად: კოლინი, ოჯალნი, შაჩაელი, კოლიკაფარი, მალაური, სიკრული, რამული კიუფონის და სხვა კიდევ ბრავალი. დღეს საღანდის გამკანენ, წყინდელი შეუბარდებულს ფოტოგრაფი, მიღებულ, ნაცამა და სხვა ავადყოფილმა სა-მედამოდ გამოგვესვინა ამ პატრონის სამემოს. თელა იყო საიამდ მოქალაქისში ლინი იმეხი განა წარმოიღებდნე ვინამ ამას-აქურბინამდე შესახადიდათ რა გავუქვინა, პრის გამდება უნდაო, იქყვანა, მაგრამ, ვინა ნოყრის და მარტეხელს საყვე-ვალბის ის არის, თელა წინად ლიბახის ვერც აკურბინა იმითი თუ ვერც იმერულს-მთელი ქუთაისი

რომ დაიბროთ და რაც უნდა უცხადდოთ, წინად ლიბახის ვერსილ ვერ იმოვიტო. ყველაზე და კიდევან, სადაც ნახათ ნათესავის ვაშლი, ყველაზე უფროსი სახარნი უფრო და უფრო სახარნი ხომ მანებრელია! თუ თუ ამას არა გავწყობა-რა!

ს. ქუთაისი: ამ ცხად იქეთ ძირითადი მომენტები: თუმცა არა წყინა, მაგრამ ცივი და ძლიერი ჰარია. ქუთათობები დღე გაიჭრებენ ვითრე რამდენი ხანია, ის ლებრთა უყრის, რაც თვითი ხილის იტკია აქვარობა და იმის ყოფილია გელარ მოვექმნათ, მგონი აქაური დრო იქნება, რომ კეთება დაიწყოს.

ს. ბათუმი: 15 ამ თვის რკინის გზის საღანდის ახლოს, მოვადანიკო თითარს მოუვლიდა ლიბახი და ერთად მეტრის დაშანა დასცა და იქვე მოკლა. მკვლელობა შეიკრეს.

ს. სოფ. ნამახვანს, ქუთაისის მხარე. 10 ნოემბერს დამე, ლებნე-რბი მხარის სოფ. არბივის მცხოვრებნი გულბი კეთებენ რამდენიმე ცივით დღეც სოფელ ნამახვანში-დავითიანის ქუჩის და მისი უფროსი ქალი მოიკლა. მებოჭობმა გიგონის ქალების მოვლი-კეთილი და თოფის სრული, მაგრამ მიშვლებმა ვერ კარგებს, რადგანაც ვაგანკეტი გიგონა. კეთებამ ქალი თავის სოფელში წამოიყვანა და ცოლად თუნდა შეეერთა. მეორე დღეს იმ სოფელშივე მიიღო მტკიცებულის ქალის ტელა და მუხობებების დახმარებით დღემოდგან განათვის ყველა ქალი. კეთებამ ბო-ლინი მოითხოვა, მამაკეთილი და სოხობა ჰქრებს, შერი ქალი მიყვარს და მომთხოველი. კიდევ უფრო უთხრა და კესამდე ეტყება ეტყებოდა, მეს სატყუოს კიდევ მოკვებოდა და ამ დავიერ ჯვარს (სოფ. იტაბ.)

ს. კვეპა და მისი მშენებლობა. ერთამ ნასწავლმა სოქვა: განთარება ცეს იმით შედგობა, რავე-ნაშა მხარის მხარობს იგით; ხოლო ქელა ამბობენ: ხალხის სიდიდერე იმით მტკიცდება-რადგან საკულის მხარობს იგით. ამ ხანად საგარანტიოსი პროფესორის ნიეტის დაუბედავს „Economic Journal“-ში, რომ აკურ-ლაზე მდებდარი ხალხი ის-კი არ არის, რომელიც ბევრს ყიარობოს და ფულბის იმანება, ანაზედ ის არის, რომელიც კარგად სციხობრობს და კარგად იკეთებო.

აღმინის ძაღლ-ლონე და აგრეთვე მიფლის ხალხისა, იმანზედ არის და მოკიდებულთ, თუ რადგან ხორავის მხარობს იგი და განსაკუთრებით გამარბ ხორცეულობის სუპაში; რავე ნოყრის და მარტეხელს საყვე-ვალბის ის არის, თელა წინად ლიბახის ვერც აკურბინა იმითი თუ ვერც იმერულს-მთელი ქუთაისი

საფრანგეთში—47, გერმანეთში, ბელგიაში და სპანდელთში—69 გირანანკა, ჰოლანდიაში—67, ავსტრიულურგრაფთში—64, ესპანიაში—59, რუსეთში—48, იტალიაში—23 გირანანკა. ამ რიცხობაზე მიხედვით უნდა შეიძლოს სხელმწიფოების ერთს მიადრეფო, ქართველთა წარმომება და სიყოფი ბელგის ტრისამ უკანასკნელ რომისის წლის განმავლობაში თურმე შეიძლება დამოუკიდებელი მისს კარავა ცხოვრებასა და წარუგარ საცებებზე. შეგობებულ შტატებში ვინც უკეთ ჰქვამდა თავის თავს, იგი კონგრებო უფრო კარგად არის მოწყობილი. მავალითა, ინგლისელები და ნემსები. ირლანდიელნი, რომელნიც თავის სამშობლოში უკლად იყვნებოდნენ, ითვლებიან ზანძრად და უფრონი ტრად, ხოლო როცა ირლანდიელნი ამერკავაში სცხოვრობენ, კარგად იყვნებოდნენ, არასდროს ნაპოვარდებინ იხვე ინგლისელებს ნებობასა, სემპობაში თუ იმეცდინებებში, ამასთანვე თურმე მისი გენერალეული, რომ მუშაზე მისი რაოდენად ნაყლდ იყვნება, იმდენად უფრო მტანება ზანძრკლასა და ლოთობას.

სტეტი რომ ამას ნახენ, ისინიც გაშიარსებდებინ და ამ გვართა დივიდენდ ვადეხოვდებოი. (ხონ რიტი, სკევე ის არის, რომ რამე ნაწყეს პირველი ბუტი დააყუს, და შერევილი გიგოთა დასევა ბუტებოსი). რანდამე ტსიარდნებდა, როგორც ბუტი დასიარულეს, ისე ტრანება თითი ლობას, მის მოხბესს სუტოს (საფარვისა) და გუბრების ტრება ზაბაღეს (არბანასის). ამ ტუბელულეპი რანდამეს გულე სემუსე კლდეკ პირველ ბუტს სემუსე პიპყვებინ. მთლილი გოგოს ახალეხობისა გრნუბება ლობას და პოლეს უგვიანაშვილი (სემინიდი) კლდეკ შერითავს კლდეკ. პიესის მოწყობების მხარისეს კლასის სდენდ ლობას დელდამა (გელდობა და ზერქებიშვილისა) და მისი მისი ბეთე (პაშვიდი). ეფ. მესხიანი დიდის ბეთეუბებოი გაბარბასი ვისი როლი, (კრავი იქნებოდა, რომ ზენება არტისტა ქალბების ეფ. მესხიანად ისეულებოდა გრნობის კლდეკ). დანარჩენებზე ხელი შურწყეს მისს შვეტიტის თამბუხას. ყველაზედ სოსამონი რის არს, რომ ეფ. მესხიანტად გრნობად და მოვიქნებულად თამბუხას.

შერეო პიესისა მუვე და პოეტკ მხოლოდ ეფ. მესხი და კ. სუფიანი თამბუღნენ კარგად. დანარჩენებს თავის უნარს გემოსტენი როლიც არა ჰქონიათ.

ვინდელმა იდეოკატთან ზეფუღბრადე მხარადე ზარბას.

თეტარში ხელის სემად იყო, თუმცა ლოტებოი კი არა. ტრტასის სასზოგადობა, რომელიც ლოტებში დადებს, ახალმა ხილმა, ე. ი. კოპჩინა და ახალმა თეტარმა წარბოვა ქართლის თეტარს.

შვეტიტე წარბოდენა დანიშულია გეორგის, 24 ნოემბერს. წარბოდენენ შუქპირის პიესის „ოტკლოს“.

5-6

განცხადებანი

- წერეთიკობის სასოვადიკობის მადანობა
- მოიკითხეთ შემდეგი წონებო, შეფარება და არა გამოცხადებ.
- ა. უკანაშვილი-მეტრ.
- ბ) შოთა რუსთაველი 40 კ.
- გ) ფრანკად გორგჯანიძე და მისნი შრომანი 40 კ.
- დ) შ. ბონადე და მისი ამირან-დავითიანი 10 კ.
- ე) ისტორია მარბოსილიდე ბელე იკუსელიანი 40 კ.
- ვ) გეორგთა ქართლის (მუღდ. ვახუშტის შიგრი) 25 კ.
- ზ) სანქსონის (მისივე) 25 კ.
- თ) ანასტორი ლანე (თარბების) 40 კ.
- ი) სემპრობისა მეთო სემუსეისა 40 კ.
- კ) სანუკე მეთო სემუსეისა 20 კ.
- ლ) სანტრობისა ისტორია 20 კ.
- ნ) ადვადენენ 30 კ.
- (4-4)

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1897 ГОД
(пятидесят второй год издания)
НА ГАЗЕТУ
„КАВКАЗЪ“.

Съ 1-го января 1897 года газета „КАВКАЗЪ“ будет издаваться под редакцией
В. Л. ВЕЛИЧКО,
по значительно-расширенной программе.

Газета поставит себя задачей послужить содействию духовному и экономическому развитию Кавказского края, культурного объяснения его с основными, социальными и политическими интересами и с точки зрения общественной жизни. 1) Указание на недостатки и расширение правительств; 2) Высочайшие указы; 3) Главы Кавказского административного управления; 4) Коммунальные вопросы на Кавказе и вообще все то, что имеет значение для населения Кавказа. П. ЧАСТЬ НЕОФИЦИАЛЬНАЯ, собранная с пришедшей в редакцию газет, будет расставлена на три группы статей, объединяемых общим выражением:

А. Вопросы местного.

- 1) Наблюдение за жизнью общества, исследование явлений, отражающихся на ее упадке, и восстановление ее, изучение происхождения или вопросов, связанных с ее упадком, и выяснение возможности организации отхода коренных или только местных элементов населения, но не в духе его упадка, а в духе закона-бого отложения. В частности будет отведено особое место городской хронике.
- 2) Передача статьи о быте и социальном характере, фельетонные рассказы и юмористические, из прозы и стихов, знаменитый обзор мистической русской и туземной публицистики послужит иллюстрацией к материалу, приведенному в 1-м пункте. Особое внимание будет обращено на изучение экономического состояния и быта Кавказа: статьи по сельскому хозяйству, обрабатываемой промышленности, горному делу и торговле.
- 3) Постепенное развитие статистики послужит для приведенных откликов прочною основой.
- 4) Социальная первоисточнику научную и политическую важность кавказоведения в широком смысле этого слова, важна значительное место отвести статьям по естественной истории края, гражданской и военной истории его до и после присоединения к Русской империи: исследованиям, посвященным этнографии, фольклору, туземным литературам, в их прошлом и настоящем, а также периодизм лучших туземных произведений.

К выполнению перечисленных задач будут привлечены как местные сотрудники, так и иные писатели и ученые, специально знакомые с Кавказом.

Б. Вопросы русской жизни и общекультурные.

- 1) Связующим звеном между отечественной и зарубежной будет не только живая и частое общение вестей из области статей и других лучших работ наших писателей. Вперед о возможности ход администрации, общественных, торговых и учебных заведений, интересующих Кавказское общество. Статьи эти будут выходить от нескольких специальных корреспондентов, близких к различным сферам.
- 2) Ежегодный обзор русской печати будет дополнен разновременными корреспонденциями, посвященными преимущественно типичным явлениям русской жизни. Художественные же ее исследования выйдут: в виде очерков, статей, рецензий и иностранных книг, посвященных журнальным обзорам.
- 3) Популярная статья по философии, вопросам религиозным, нравственным, художественным, государственным и отвлеченно-научным, как оригинальным тип и периодизм.
- 4) Театр и музыка.

В. Вопросы отечественной политики и зарубежной жизни.

- Этими вопросами будут посвящены:
- 1) Политические корреспонденции и телеграммы из Средней Азии, Турции, Персии, Индии, Болгарии, Лондона, Парижа и Венеции. Этих откликов, требующий особой объективности, будет расставлено по мере возможности, равно как и материалы, касающиеся деятельности Кавказского общества, включая возможность содействия развитию кавказской промышленности и торговли.
 - 2) Передача статьи по восточному вопросу и периодические обзоры внешней политики, ее экономический характер и влияние на восточную печать.
 - 3) Широкое поминание очерки зарубежной жизни.

Кроме всего перечисленного, в программу „Кавказа“ будут включены все остальные рубрики, принятые в больших литературно-политических газетах.

Подписная цена остается без изменения, а именно:

Съ достоянию въ Тифлисе.		Съ пересылкою изотространно.		По почтовому соуду.	
На год	11 р. 50 к.	„ полгода	13 р.—	На год	18 р. 40 к.
„ полгода	6 р.—	„ полгода	6 р.—	„ полгода	10 р.—
„ 3 мес.	3 р.— 50 к.	„ 3 мес.	4 р.—	„ 3 мес.	6 р.—
„ 1 мес.	1 р. 50 к.	„ 1 мес.	1 р. 75 к.	„ 1 мес.	2 р.—

Равнобрация доуказана для годовых подписчиков по соглашению с редактором, причем подписка принимается по 3 руб. при подписке, 1-го марта и 1-го мая и по 2 руб. 1-го июля и 1-го сентября; городская—въ 1-й классъ 3 руб. 2 р. 2 р. 1 р. 50 к.

Н.В. Подписка и объявления на 1897 год принимаются по адресу: **САМООБЩЕСТВО НОВОМУ АДРЕСУ:**

Г. Тифлисе, Эриванская площадь, дом Харлазовой, „Бюро подписки на газету „Кавказъ“ на 1897 год.“
Всего **ОТКРЫТО** ежедневно, кроме воскресных и праздничных дней, от 9 часов утра до 3-х часов дня.